

Handläggare
Andrea Grönberg
Telefon: 08-50825152

Till
Socialnämnden
2023-09-26

Skrivelse angående stadens budget- och skuldrådgivning

Svar på skrivelse från Moderaterna

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Annika Elmlund m.fl. (M) har i en skrivelse till socialnämnden framfört frågor rörande budget- och skuldrådgivningen i Stockholms stad. Frågorna handlar om stadens förebyggande arbete mot överskuldsättning och rör bland annat i vilken utsträckning budget- och skuldrådgivare har kännedom om lokala avvikelser i olika stadsdelar kring orsaker till skuldsättning.

Förvaltningen instämmer med författarna till skrivelsen om att det är viktigt att det sker ett förebyggande arbete i syfte att förhindra framtida problem med skulder. Verksamhetssystemet för budget- och skuldrådgivning stödjer inte framtagandet av aggregerad statistik kring orsaker till skuldsättning eller typ av skuldsättning, varken stadsdelsvis eller stadsövergripande. Detta försvårar möjligheten att genom statistik få en bra bild över de lokala behoven. Trots avsaknad av statistik bedrivs ett förebyggande och utåtriktat arbete i stadsdelsförvaltningarna som grundar sig i både de lokala behov som verksamheterna uppmärksammar samt de riskfaktorer som är kända genom nationell statistik och forskning.

Bakgrund

Annika Elmlund m.fl. (M) har i en skrivelse till socialnämnden den 2023-06-13 framfört två frågor rörande budget- och skuldrådgivningen i Stockholms stad. Detta i samband med att socialnämnden behandlade ärendet Reviderade riktlinjer för budget- och skuldrådgivning den 2023-06-23.

Ärendet

I skrivelsen lyfts att de flesta budget- och skuldrådgivningsärenden gäller män. Även om kvinnor som grupp är i minoritet procentuellt sett av antalet rådgivningsärenden konstaterar Kronofogden att medianskulden bland unga kvinnor har ökat med 102 procent de

senaste tio åren. Den vanligaste orsaken till skulder bland unga kvinnor uppges vara näthandel medan den vanligaste orsaken till skulder bland män är relaterade till telekom.

Vidare lyfter Moderaterna i sin skrivelse att det är dyrt att vara skuldsatt och påminnelseavgifter och dröjsmålsränta gör det svårare för den skuldsatte att betala av sina skulder. Den som inte mäktar med sina skulder påverkas hårt av en betalningsanmärkning och dras under lång tid med stora begränsningar kopplat till boende och den sunda kreditmarknaden. Ett förebyggande arbete mot överskuldsetting genom överkonsumtion eller dyra blancolån är angeläget för att människor inte hamnar i den ekonomiska situationen.

Med anledning av ovanstående ställs följande frågor i skrivelsen:

- I vilken utsträckning har budget- och skuldrådgivare kännedom om lokala avvikelser i olika stadsdelar kring orsaker till skuldsättning?
- Finns det statistik nedbrutet per stadsdel kring orsaker till skuldsättning och varför man söker sig till budget- och skuldrådgivningen?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 20 september 2023. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 21 september 2023.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen instämmer med författarna till skrivelsen om att det är viktigt att det sker ett förebyggande arbete i syfte att förhindra framtida problem med skulder. Det förebyggande arbetet inom budget- och skuldrådgivningen kan exempelvis ske genom att budget- och skuldrådgivarna föreläser för olika målgrupper för att öka kunskaperna om vikten av en fungerande vardagsekonomi, olika skuldfällor samt vad det innebär att inte kunna betala sina utgifter.

Verksamhetssystemet för budget- och skuldrådgivning, Boss +, stödjer inte framtagandet av aggregerad statistik kring orsaker till skuldsättning eller typ av skuldsättning, varken stadsdelsvis eller stadsövergripande. Verksamhetssystemet Boss + förvaltas och utvecklas av Konsumentverket. Staden har sedan det nya verksamhetssystemet infördes haft kontinuerlig dialog med Konsumentverket avseende behov av utveckling av systemet, bland annat kring statistikverktyget.

Flera stadsdelsförvaltningar för egen statistik och gör egna analyser av målgruppens situation och behov. I sammanhanget är det dock

viktigt att lyfta att skuldsättning ofta inte beror på en enskild händelse utan oftast på flera samverkande faktorer. Det kan handla om livshändelser såsom arbetslöshet, skilsmässa eller sjukdom. Det finns också, som beskrivs i de reviderade riktlinjerna, beteenden och situationer som ökar risken för överskuldsättning. Psykisk ohälsa, konsumtion på kredit, missbruk och beroende av substanser, spelmissbruk och våld i nära relationer är några av dem.

Trots avsaknad av aggregerad statistik kring orsaker till skuldsättning bedrivs det ett förebyggande och utåtriktat arbete i stadsdelsförvaltningarna som grundar sig i både de lokala behov som verksamheterna själva uppmärksammar samt de riskfaktorer som är kända genom nationell statistik och forskning. Ett exempel på detta är att det både i verksamheterna och i statistik från Kronofogden uppmärksammas att unga personer i högre utsträckning än tidigare hamnar i skuldsättning. Med anledning av det har flera stadsdelsförvaltningar inlett samarbete med feriejobbshandläggare på stadsdelen för att anordna informationsträffar om vardagsekonomi med feriearbetande ungdomar i ett förebyggande syfte. En stadsdelsförvaltning arbetar med att tillsammans med ungdomar ta fram en film om vardagsekonomi och vanliga skuldfällor. Filmen kommer att rikta sig till ungdomar i den aktuella stadsdelen. Ett annat exempel är att en del stadsdelsförvaltningar som exempelvis har en högre andel av utrikes födda invånare har riktat sina förebyggande insatser mot verksamheter som möter nyanlända. En del i det förebyggande arbetet är att informera invånare om riskerna med att överkonsumera genom att handla på kredit.

I de reviderade riktlinjerna betonas vikten av att stadsdelsförvaltningarnas budget- och skuldrådgivningsverksamheter riktar sitt utåtriktade och förebyggande arbete till relevanta målgrupper, vilket innebär att verksamheterna behöver ha god lokal kunskap om vilka grupper som kan befinna sig i risk för att bli överskuldsatta. En uppgift för verksamheterna i samband med att de reviderade riktlinjerna beslutas av Kommunfullmäktige och därefter implementeras i staden, blir således att stadsdelsförvaltningarna identifierar målgrupper som de lokala insatserna behöver riktas mot. Dialog och erfarenhetsutbyte kring det förebyggande arbetet sker mellan förvaltningen och stadsdelsförvaltningar i det chefsnätverk som förvaltningen samordnar för de ansvariga cheferna för budget- och skuldrådgivningsverksamheterna i staden.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner detta tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Skrivelse från Moderaterna angående stadens budget- och skuldrådgivning

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2023-09-14
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2023-09-13